

3. Диба О. Інвестиційне кредитування середнього і малого підприємництва у зарубіжних країнах / О. Диба, О. Домерат // Ринок цінних паперів України. – 2011. - № 3-4. - С. 53-60.

4. Иванов А. К. Зарубежный опыт моделей финансово-кредитной поддержки малого предпринимательства / А.К.Иванов // экономика и управление. - 2012. - № 3 (77). – С. 129-131.

5. Мортаза А. Я. Механизмы финансового стимулирования и кредитной поддержки малого предпринимательства в мировой экономике / А.Я. Мортаза // МИР (Модернизация. Инновации. Развитие). – 2017. – Т. 8. - № 1. – С. 51-59.

6. Поліщук Г. О. Державна підтримка розвитку малого підприємництва: вітчизняний та зарубіжний досвід / Г.О.Поліщук // Актуальні проблеми державного управління. – 2017. - № 1 (51). – С. 1-9.

7. Табінський В. А. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні / В.А.Табінський, В.М.Телятник, А. П.Сімон // Молодий вчений. – 2017. - № 3 (43). – С. 848-851.

Богдан СВІРІДОВ

студент факультету банківського бізнесу, ТНЕУ

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ВИХОДУ ІЗ КРИЗИ

На сьогоднішній день банківський сектор України перебуває у складному становищі. Програма реформ оздоровлення банківської системи, запропонована Національним банком України, призвела до суттєвого зменшення кількості банків та до радикальних змін у функціонуванні найбільш важливих системних банків.

Реструктуризація - один з основних шляхів оздоровлення банківської системи, зокрема формування її нової конфігурації із застосуванням заходів щодо санації, реорганізації та ліквідації банків. Основними методологічними принципами реорганізації та реструктуризації комерційних банків повинні бути: пріоритетність інтересів суспільства і держави перед інтересами окремого банку; застосування реорганізації як методу оздоровлення проблемних банків; підвищення стійкості та ефективності діяльності банків; забезпечення стабільної роботи платіжної системи та стабільності національної грошової одиниці.

До найважливіших методів реструктуризації зачисляють: рефінансування банків; капіталізація банків; рекапіталізація банків; уведення тимчасової адміністрації; сек'юритизація; субординований борг; зниження обов'язкових резервних вимог; ліквідація банку; методи управлінської реструктуризації; методи виробничої реструктуризації; реструктуризація боргу та інші методи

Говорячи про сучасний стан банківської системи України, необхідно відзначити, що політична та військова нестабільність, значна інфляція та

загальна економічна дестабілізація негативно вплинули на банківський сектор та показники діяльності банків, що працюють на території України. Також важливим фактором, що характеризує сучасний стан банківської системи, є активне втручання НБУ у функціонування банківської системи. Не можна дати однозначної оцінки політиці «оздоровлення» банківської системи, яку проводить її головний регулятор. З одного боку, ліквідація неплатоспроможних банків та банків, які порушували українське законодавство, повинно позитивно вплинути на прозорість банківської системи. З іншого боку, надмірне зменшення учасників банківського сектору може призвести до погіршення конкурентного середовища та умов надання банківських продуктів. Динаміку зміни кількості банків за період 2012-2017 рр. ілюструє рис. 1, за даними якого можна зробити висновок, що останні роки кількість банків суттєво зменшилась.

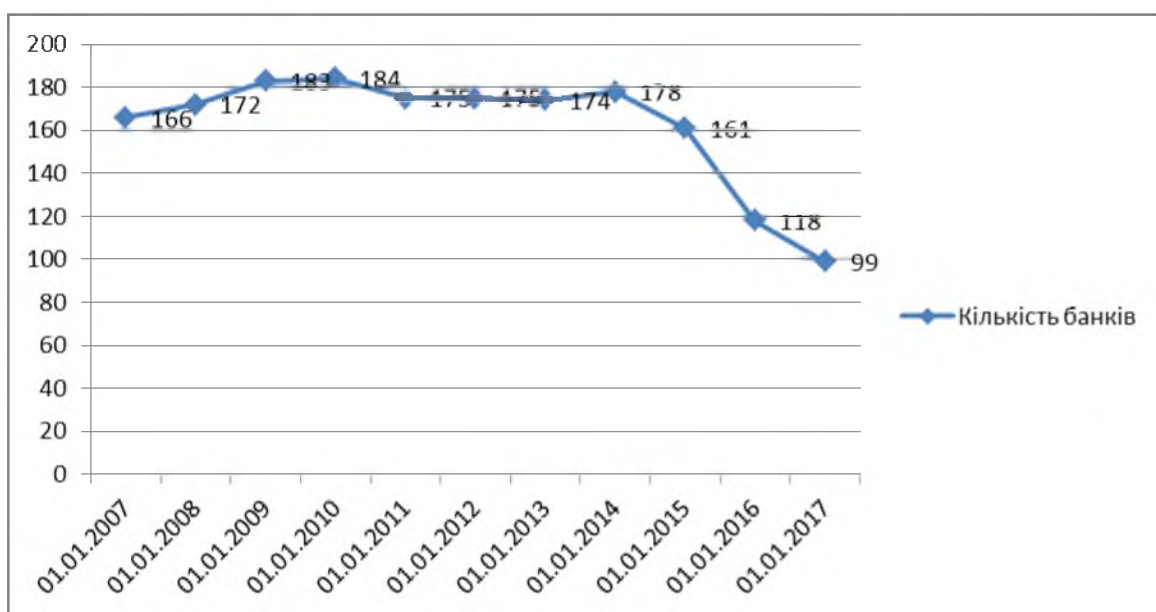

Рис. 1. Динаміка зміни кількості банків за період 2007-2016 рр.

До числа основних заходів НБУ у сфері реструктуризації віднесемо:

- підвищено вимоги до капіталу нових банків до 500 млн. грн., та затверджено план підвищення власного капіталу банків з мінімального 120 млн. грн. до 500 млн. грн.
- покращено процедури виведення банків з ринку. Зараз це дійсні міжнародні практики, які розроблено спільно с МВФ та Світовим банком;
- суттєво покращено процедуру моніторингу пов'язаних осіб та ввели жорстку процедуру розкриття кінцевих власників банків;
- значно підсилено відповідальність власників та керівництва банків за маніпулювання фінансовою звітністю та доведення банку до банкрутства;
- розробляються не лише законодавчі ініціативи щодо підвищення прав кредиторів, але й технічні механізми мінімізації ризиків для банків, як на етапі видачі кредиту так і на етапі його обслуговування.

Негативний вплив політичних процесів на банківську систему відображається у загостренні економічних проблем, спричинених конфліктом на Сході України, та неузгодженістю між політикою та економікою. Прикладом таких протиріч може слугувати накладення 15 березня 2017 року фінансових санкцій НБУ на українські дочірні підприємства російських банків, які знаходяться у державній власності. Причиною санкцій стала інформація про те, що Сбербанк почав обслуговувати клієнтів із самопроголошених республік та за словами заступника Голови НБУ К. Рожкової «посилення негативних тенденцій у відносинах України і Росії і нагнітання ситуації» [3]. Дане питання має двоїсте значення як для банківської системи, так і для України в цілому. З одного боку, економічна підтримка сепаратистів є неприйнятною у політичному плані; з іншого боку, різке зникнення російських банків у разі їх ліквідації може посилити дестабілізаційні процеси у банківській системі (частка активів даних банків складає 8,8% від загальної суми). Не менш суперечливим залишається той факт, що уряд РФ може продовжити контроль над дочірніми відділеннями банків через іноземні компанії та відповідальних осіб. Питання рефінансування банків, які знаходяться у кризовому стані, також залишається актуальним для нашої країни. Сутність даної проблеми полягає в тому, що ряд банків після отримання рефінансування від НБУ не змогли повернути боргу і збанкрутували.

За статистичними відомостями, за 2015 рік всі неплатоспроможні банки винні НБУ 55 млрд. гривень, а за весь рік вони погасили тільки 1,1 млрд. гривень боргів. Згідно із зазначеними даними можна зробити висновок, що поточний інструмент рефінансування, який використовувався НБУ у кризовий період, є малоефективним і створює підґрунтя для економічних зловживань.

Щоб уникнути критичного ставлення до дій Національного банку України з боку вкладників і відновити імідж надійного регулятора банківської системи, потрібно здійснити ряд важливих заходів. Зокрема, підвищити прозорість і зрозумілість операцій рефінансування: встановити чіткі, рівнозначні для всіх банків критерії доступу до механізмів рефінансування одночасно з формуванням стимулів до проведення операцій, що сприяють стабілізації ситуації на валютному і кредитному ринках. Так, банки, що відповідають нормативним вимогам і нарощують кредитні портфелі у реальний сектор економіки повинні мати переваги в отриманні кредитів рефінансування. З іншого боку потребує посилення контролю та підвищення вимог до банків, які отримали кредити рефінансування, або державні кошти на рекапіталізацію.

Виходячи з вище переліченого та результатів проведеного аналізу можна виділити основні вектори подальшого розвитку реструктуризації банківської системи України, які враховуватимуть як потребу у забезпеченні її сталого розвитку так і інтереси населення України:

1. Припинення масового закриття банківських установ та перехід до політики їх об'єднання та поглинання шляхом застосування економічних важелів та стимулів.

2. Сприяння залученню іноземного капіталу в банківську систему України шляхом надання гарантій та створення сприятливого макросередовища.

3. Стимулювання повернення довіри населення до банківської системи України шляхом підняття суми гарантування вкладів для нього (разом із зміною політики щодо проблемних банків це не призведе до збільшення суми виплат з ФГВФО).

4. Створення програми працевлаштування для працівників банків що залишились безробітними внаслідок масових банкрутств банків 2014- 2017 рр. (включаючи працівників звільнених з самого НБУ внаслідок його реструктуризації).

Література:

1. Васильченко З.М. Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація: Моногр. -К.: Кондор, 2006 -528 с.

2. Другов О.О. Реструктуризація банківської системи України: сучасний стан та перспективи / О.О. Другов, О.В. Прийма // ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР, 2015. - № 4 (20), С. 40-48.

3. Корнільюк Р.В. Економіка санкцій. Що буде з російськими банками в Україні /Р. В. Корнільюк // Сайт інформаційного агентства «Економічна правда». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/03/6/622753>.

4. Одінцова Н.Г. Реструктуризація в процесі управління банківськими установами - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/34613/1/Odintsova_restructuring%20of%20a%20bank.pdf.

5. Методичні рекомендації про порядок реорганізації, реструктуризації комерційних банків [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0395500-00>.

6. Показники банківської діяльності Офіційне інтернет-представництво Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442.

Богдан СЕНІВ

к. е. н., доцент кафедри банківського менеджменту та обліку, ТНЕУ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки функціонування та розвиток підприємств значною мірою обумовлені ефективною роботою їхнього інноваційного механізму, а також ефективністю реалізованих нововведень. Саме тому у сучасний період швидкого розвитку продуктивних сил , інновації є головною